

Com els testos

a les olles

L'avui delegada del Govern espanyol a Catalunya, Julia García-Valdecasas Salgado, no ha estat l'única de la seva nissaga que ha participat directament en la política. Un breu repàs genealògic ens mostra des d'un pare rector de la Universitat de Barcelona quan Franco, a un oncle governador militar a Galícia i un García-Valdecasas fundador de Falange Espanyola y de las JONS.

El 14 de gener de 1959, entrava un nombrós contingent d'antidisturbis a la Universitat Autònoma de Barcelona. L'objectiu era dissoldre per la força una concentració d'estudiants que protestaven per la presència del president espanyol al campus de la UAB. Aquella entrada de la policia en un campus universitari va fer recordar altres temps. I la casualitat va fer que, la màxima responsable de la policia espanyola a Catalunya fos Julia García-Valdecasas Salgado, filla de Francisco García-Valdecasas Santamaría, rector de la Universitat de Barcelona durant un dels períodes més intensos de la repressió política en aquesta universitat durant el franquisme.

Del pare. Francisco García-Valdecasas va néixer a Còrdova, el 1910, provinent d'una família original d'un poble d'Àvila. Va ser rector entre el 1965 i el 1968 de la UB. Els periodistes Pere Culler i Andreu Farràs expliquen d'ell en el llibre *L'oasi català* (Ed, Planeta, 2001), que "es va distingir el 1957, com a vicerector, en la repressió contra els estudiants reunits en la primera assemblea lliure al Paraninfo de la Universitat de Barcelona". El seu rectorat és un dels episodis més negres de la repressió universitària del franquisme. Durant aquells anys van ser expedientats 322 alumnes -266 dels quals amb expedients d'expulsió per uns quants anys o a perpetuïtat- 15.000 alumnes van perdre la matrícula (els que llavors tenia la UB) de tot un curs, 69 professors no numeraris van ser expulsats, per demanar la seva dimissió en un telegrama. Entre aquests hi havia perso-

nalges com Miquel Coll d'Alemaný (fill de Coll i Alentorn), Ernest Lluch (que aniria a parar a la Universitat de València, on al seu entorn es va formar el nucli embrionari del PSPV-PSOE), Jordi Solé Tura i Miquel Roca (el bufet d'advocats del qual ha actuat com a defensor de la mateixa Julia García-Valdecasas, en la querrela presentada per les entitats que van convocar la manifestació contra la trobada organitzada pel Banc Mundial, el juny del 2001 a Barcelona).

Durant el seu mandat també van ser expedientats sis catedràtics. Entre ells l'economista Fabià Estapé, que en les seves memòries (*De tots colors*, edicions 62, 2000) titlla García-Valdecasas pare de "rector-depurador". Aquell rector es va caracteritzar per la persecució de qualsevol activitat política i cultural extraacadèmica de la universitat. Quan Villar Palasí va ser nomenat ministre d'Educació va presentar la seva dimissió, que va ser acceptada uns mesos més tard, enmig d'un dels períodes més convulsos d'aquesta universitat.

Francisco García-Valdecasas era doctor en Medicina per la Universitat de Madrid, on va ser un estret col·laborador de Juan Negrín, que esdevindria primer ministre de la República durant la guerra. En uns orígens cal situar-lo, doncs, en el bàndol republicà. Fins i tot, veié de prop la repressió feixista, quan va viure en directe, a casa del governador civil de la Corunya, com se l'enduien les forces franquistes per afusellar-lo. Després, però, es produeix un gir espectacular. Val a dir que un germà seu -oncle, doncs, de l'avui delegada del Govern- catedràtic també va haver de marxar a l'exili, per Portbou, a Mè-

xic, on va crear una empresa farmacèutica, Laboratorios Valdecasas.

El pare de la delegada del Govern, després del canvi ideològic, “guanyà ‘en oposicions patriòtiques’”, tal com explica Ignasi Riera al llibre *Els catalans de Franco* (Ed. Plaza & Janés, 1998), la càtedra de Farmacologia de Barcelona. Una càtedra que ha fet escola a l'Hospital de Sant Pau de Barcelona, amb metges com l'exconseller de Sanitat de la Generalitat de Catalunya, Josep Laporte.

De la mare. El 1939 Francisco García-Valdecasas es va casar amb Julia Salgado Penarredonda, mare de l'actual delegada del Govern espanyol a Catalunya. Julia Salgado era filla d'Arturo Salgado, qui havia estat secretari particular de José Calvo Sotelo (nascut el 1893 a Tui, Galícia i assassinat el 1936 a Madrid). Un oncle de Julia Salgado, José Penarredonda, va ser, l'any 1936, governador militar a Tui, una població molt vinculada a la família Salgado. Aquest parent governador militar forma part de la negra memòria de la comarca com a autor de la repressió del primer franquisme.

A Tui, la família García-Valdecasas i Salgado tenen avui una casa gran —abans havien tingut un *pazo*— on la família es reuneix. Fins i tot, diverses fonts asseguren que l'ha visitada un polític català de primeríssima fila i destinat als més alts objectius polítics del catalanisme, quan va festejar amb una germana de la delegada del Govern. Avui aquesta germana és responsable de telecomunicacions al Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya.

Tui és un vila molt ben conservada, amb un gran patrimoni medieval i seua catedralícia. Casualment és d'aquesta mateixa població Juan Manuel Díaz Guedes, membre del Govern de Manuel Fraga, com a conseller d'Agricultura de la Xunta Galega. Com Julia García-Valdecasas, ha estat també delegat del Govern espanyol pel PP, però a Galícia. I durant el seu mandat es van produir les càrregues policials més contundents contra manifestacions d'estudiants i ramaders (en plena època de mobilitzacions per les quotes làcties

Retrat de Francisco García-Valdecasas, rector de la Universitat de Barcelona (1965-68). El seu rectorat es va caracteritzar per la persecució i la repressió contra estudiants i professors.

El pare, rector de la Universitat de Barcelona en el franquisme, va expedientar 322 alumnes

europées) que es recorden a Galícia des de la dictadura de Franco.

L'ideòleg falangista. La història espanyola reserva força espais a d'altres García-Valdecasas. Potser, però, en destaca Alfonso García-Valdecasas, catedràtic de dret civil de la Universitat de Granada i deixeble d'Ortega y Gasset. Joan Maria Thomàs explica en el llibre *Lo que fue Falange* (Plaza & Janés, 1999) la participació d'aquest gar-

EL TEMPS / EFE

Esquerra, José Antonio Primo de Rivera, fundador amb Francisco García-Valdecasas de Falange. Dreta, la delegada del Govern espanyol a Catalunya, Julia García-Valdecasas Salgado, amb Ana Botella, esposa del president espanyol, José Maria Aznar.

Alfonso García-Valdecasas fundà l'any 1932 un grupuscle d'extrema dreta, sota el nom de Frente Español

cía-Valdecasas en la fundació de Falange Española y de las JONS. El 1932 ja va fundar un grupuscle integrat per poc més d'una vintena d'universitaris i intel·lectuals d'extrema dreta, Frente Español, que radicalitzava les tesis d'Ortega y Gasset.

Aquest primer intent per articular el moviment feixista espanyol, que preparava amb José Antonio Primo de Rivera i Julio Ruiz de Alda, va fracassar. Però després van reeixir en els seus objectius. A la pàgina web de Falange, en la biografia de Primo de Rivera es pot llegir: "Així, el 29 d'octubre de 1933, a

pesar de la persecució per part de la Direcció de Seguretat, se celebra l'acte fundacional de Falange, al teatre de La Comedia de Madrid, en aquest acte intervingueren, a més de José Antonio, Ruiz de Alda i Alfonso García-Valdecasas."

En aquell acte al teatre Comèdia de Madrid, com recull en el seu llibre Thomàs, aquest García-Valdecasas iniciava el seu discurs així: "S'ha dit que això és un acte feixista, i jo dic que, essent espanyolíssim, que en diguin com vulguin. Que amb el feixisme, que és una experiència estrangera, podem tenir totes les afinitats i totes les coincidències que en un futur resultin; però nosaltres, espanyols, no volem exposar-nos a veure que això del feixisme sigui una fórmula més. No; volem descobrir l'autenticitat del nostre ésser. No hi ha receptes universals [...]. Nosaltres, amb la nostra voluntat dura, amb el nostre pensament ferm i apassionat, volem descobrir la veritat i la grandesa espanyoles, i si ho fem tornarà a haver-hi esperança a Espanya."

Alfonso García-Valdecasas, com a subsecretari d'Educació Pública dels primers governs franquistes, també es

va destacar per les purgues. N'és un exemple el cas de Jordi Maragall, el darrer fill de l'escriptor, que el 1939 va ser apartat de la carrera docent de professor de filosofia i lletres.

Avui. Són molts els García-Valdecasas que avui hi ha en diversos àmbits professionals. A banda de la germana de l'actual delegada del Govern espanyol a Catalunya, que treballa a la Conselleria d'Interior, les altres cinc germanes són inspectores d'hisenda. I un altre germà és conegut per haver dirigit els parts, com a tocòleg-ginecòleg de la prestigiosa clínica Teknon, dels dos fills de la infanta Cristina de Borbó, treballadora de la Caixa de Pensions, i d'Inaki Urdangarín, exjugador basc d'handbol del FC Barcelona.

A banda, un altre membre de la nissaga, Ignacio García-Valdecasas, es dedica a la carrera diplomàtica. Actualment és el responsable de la nova ambaixada espanyola a Xipre. Però anteriorment, havia estat l'ambaixador espanyol al Paraguai. De fet, la tasca desenvolupada per aquest diplomàtic en aquell país sud-americà no va estar allunyada d'algunes polèmiques. Sectors polítics i in-

tel·lectuals han criticat el paper que aquesta ambaixada va representar en el procés de privatització de l'empresa petrolera Petropar, en favor de Repsol-YPF. Aquests col·lectius acusen la diplomàcia espanyola, en concret aquell ambaixador, d'haver donat suport a pràctiques poc democràtiques del Govern del Paraguai, a canvi de facilitar aquella operació de Repsol-YPF i de pretendre una operació semblant de Telefónica amb l'empresa de telefonia fixa Antelco. Cal recordar, en aquest punt, el paper d'aquestes dues multinacionals espanyoles en països de la zona com ara Argentina.

Julia García-Valdecasas Salgado és, malgrat tot, la més coneguda dels García-Valdecasas en l'actualitat, s'ho ha guanyat a pols. El temps dirà quin serà el paper dels descendents de la nissaga en les properes generacions.

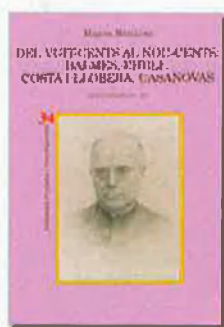
Enric Rimbau

La infanta Cristina de Borbó, després de ser mare. El germà de la delegada del Govern és qui l'ha assistida en els parts, a la clínica Yeknon, de Barcelona.

Novetats Sant Jordi 2002

edicions **3i4** València

Miquel Batllori
OBRA COMPLETA, VOL. XVI

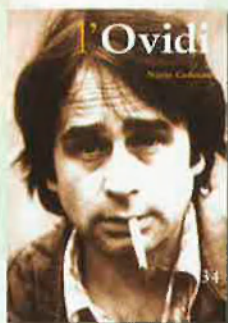
Júlia Blasco Estellés
JOAN FUSTER:
CONVERSES FILOSÒFIQUES

Joan Fuster
CORRESPONDÈNCIA, 5

Núria Cadenas
L'OVIDI

Gustau Muñoz
A L'INICI DEL SEGLE
UN DIETARI DE REFLEXIONS

Josep M. Sagarra
OBRA COMPLETA, VOL. 10

C/ Pérez Bayer, 11
46002 VALÈNCIA

Tel. 963 516 492 Fax 963 529 872
Correu electrònic: tresiquatre@tresiquatre.com